

2006. — С. 17-18.

38 Там само. — С. 21.

SUMMARY

Natalia Mosyukova

RIMO— CATHOLIC PARISH OF DNEPROPETROVSK IN TIMES OF INDEPENDENCE OF UKRAINE.

Activity of Rimo-Catholic Church in independent country on example of a parish of St. Josip in Dnepropetrovsk is considered. Was analysed features

Юлія Недзельська

КОНФЕСІЙНА ПРЕСА ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ ЖИТТЯ ПРАВОСЛАВНИХ ВІРУЮЧИХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Проаналізовано періодичні видання Православної Церкви, вивчено особливості життя православних мирян в умовах постмодерного суспільства. Сучасна періодика Православної Церкви представлена різноманітною продукцією, що є вагомим джерелом вивчення особливостей життя в конфесії.

Ключові слова: релігія, православ'я, віруючі, періодика, конфесійна періодика.

Періодичні видання вже протягом декількох століть є засобом формування суспільної думки. Тому актуальним є вивчення конфесійної преси, яка спрямована на формування та підживлення релігійних почуттів. Метою релігійних видань є пояснення вчення певної конфесії. Періодичні видання православними церквами використовуються як один із засобів навчання адептів основам віровчення, інформування читачів про релігійно-церковні події та формування погляду на суспільно-політичні, культурологічні, моральні теми у світлі релігійного вчення Православної Церкви. Отже, преса віддзеркалює настрої та почуття, що існують у середині конфесії. Відтак, вивчаючи православну пресу в розрізі розгляду свободи вибору загалом та свободи совісті та свобод релігії, зокрема, ми можемо виокремити специфічне тлумачення трьома найбільшими православними церквами України цих питань.

Варто наголосити, що надруковано низку робіт, в яких розглядаються ті чи інші аспекти функціонування релігійно-церковної волинської преси

або аналізуються окремі періодичні видання. Авторами цих досліджень є А. Бойко, С. Кость, М. Левчук, А. Юраш та ін.

У пропонованій статі за матеріалами конфесійних періодичних видань будуть проаналізовані особливості життя православних віруючих в сучасній Україні. Але враховуючи об'ємність та складність теми, в цьому дослідженні обмежимося дослідженням періодики лише на паперовому носії, оскільки інтернет-видання — дуже широке поле для окремого вивчення, що визначається специфікою світової мережі: відносна свобода (немає необхідності реєструвати видання, можливість змінювати та відносно вільно висловлювати свою думку, навіть якщо вона не узгоджується з офіційною), анонімність (відсутня персональна відповідальність) тощо.

При аналізі преси користуватимемося таким соціологічним методом як неформалізований (традиційний) метод аналізу документів, що передбачає тлумачення документів, з'ясування основних думок й ідей тексту через усвідомлення, інтерпретацію, узагальнення змісту та логічне обґрунтування певних висновків. Це дасть нам змогу визначити особливості відображення сучасних міжконфесійних відносин в християнські періодиці України.

Сучасна преса християнських конфесій в Україні представлена різноманітною продукцією. Зокрема, серед православних видань найпотужніше в медіа просторі представлена Українська Православна Церква Московського Патріархату, що досягається, в основному, за рахунок великої маси регіональних видань, оскільки офіційні видання “Православний вісник” та “Православна газета” виходять досить незначними накладками. Найбільше за кількістю та спектром видань започатковано не у столиці, а в Дніпропетровській та Донецькій єпархіях: “Слово”, “Православная сім'я”, “Спасите наши души”, “Начало”, “SOS”, “Живой родник” тощо.

Перелік видань Української Православної Церкви Київського Патріархату досить незначний. Передусім варто назвати журнал “Православний вісник” — офіційне видання УПЦ КП. Гостро критикуючи видання УПЦ МП навіть за формою подібні до російських православних газет. Наприклад, “Голос Православ'я”, що дуже нагадує “Русь Православная”, в цій газеті друкуються інформація з церковного життя, передруки з інших видань. УПЦ КП видає також дайджест під назвою “Інформаційний бюлетень”, в якому публікують офіційні матеріали, статті на церковну тематику¹.

Видання Української Автокефальної Православної Церкви представлені ще меншою кількістю видань, зокрема, газета “Наша Віра”, яка уникає найменшої подібності до офіціозу, церковні документи та інформація зазвичай займають не більше третини газетної площі. Серед регіональних видань УАПЦ можна назвати газети “Успенська вежа” та “Православна Галичина”.

Аналізуючи тематичне різноманіття сучасної православної преси, варто підкреслити, що воно дуже різноманітне. Серед тематичних категорій пріоритетними можна назвати морально-етичну (виховну), християнсько-просвітницьку (богословська), культурно-мистецьку тематику та хроніку подій церковного або прицерковного життя, що найчастіше характерно для офіційних видань. Така тематична різноманітність видань пов'язана з завданнями, які ставлять перед собою релігійні видання, а саме — пропагувати своє віровчення, пояснювати християнські догми та канони. Водночас, намагаючись бути популярним виданням в конфесійних газетах та журналах, друкуються статті на теми, що цікавлять віруючих в їхньому повсякденному житті, приміром, сім'я, побут, виховання дітей, професійне життя, ставлення до грошей тощо. У цілому проблеми, які висвітлюються в православній конфесійній періодиці, можна згрупувати в такі дві умовні групи: ті, що стосуються церковного життя, та ті, що стосуються позацерковного — приватного та суспільного — життя мирян. Звісно, цей поділ є умовним, лише для зручності користування.

Досліджуючи сфери життя православних мирян, доцільно звернутися до думки К. Тіле, який підкреслював, що до релігійної сфери належить “все те, в чому людина виражає свою віру в надприродну силу, і те, що вона робить, щоб підтримати свій зв'язок з нею...”². Тобто, вияви релігійності віруючого не закінчуються стінами храму, релігія пронизує всі сфери життя. Всі сфери життя православних мирян, згідно з вимогами Церкви, повинні детерминуватися релігією, свою діяльність чи в церкві на богослужінні, чи в колі сім'ї, чи у суспільстві віруючі повинні провадити узгоджено з настановами Церкви.

До першої групи ми віднесемо питання, що стосуються особливостей релігійності мирян, функціонування релігії в їхньому житті. Однією з нинішніх ознак є зміна релігійності, яку можна розглядати у двох аспектах. З одного боку, у кількісній площині у порівнянні з радянським часом за роки незалежності України релігійна активність православних мирян різко збільшилась. Соціологічні дослідження фіксували швидке зростання кількості релігійних громад, а відтак і віруючих, на початку та в середині 90-х років минулого століття. Потім відбувається поступове затихання та стабілізація кількісного показника, хоча й відмічається поступове помірне зростання православних громад. З іншого боку, аналізуючи якісний показник виявів заміни релігійності серед мирян, як це відображається в матеріалах православної періодици, потрібно відзначити, по-перше, що переважають статті, присвячені подальшій секуляризації суспільства, яка, на переконання авторів, призводить до зміни ролі релігії в житті віруючих, що виявляється у звуженні кола функцій, що вона виконує, невисокій релігійній активності, розширенні

позарелігійних духовних інтересів, утилітарному ставленні до релігії, не знання і не дотримання догматів і обрядів й, водночас, обрядовір'я — зовнішня віра, а не внутрішня.

Серед найпоширеніших питань, що висвітлюються в ряді православних публікацій, варто відзначити вияви секуляризації та постмодерну в житті мирян, внаслідок яких, як зазначає патріарх Філарет (Денисенко), релігія “стала приватною справою людини. Сучасне суспільство зорієнтоване насамперед на матеріальні цінності. Сьогодні професійна діяльність і соціальний статус людини переважно не залежить від світогляду, релігійної віри, моральних засад, талантів і особистих нахилів. Вони залежать від здатності ввійти у глобальний економічний розвиток”³.

У зв'язку з цим набули розвитку такі явища, як, приміром, утилітарне, споживацьке ставлення до релігії, що виявляється у мотивації релігійної діяльності мирян. Так, при здійсненні церковних настанов чи обрядів керуються не релігійною метою, а якимось особистими мотивами. Стосунки з Богом будуються за моделлю: я тобі, а ти — мені, що призводить до зміни детермінантів життя, тепер воно визначається не тим, що потрібно для спасіння, не потребами душі, а бажаннями тіла і матеріального світу. Наприклад, для підтримання громадської думки (це особливо яскраво простежується в ряді публікацій газети “Мир (Православная газета для всей семьи)”, що стосуються релігійного життя відомих людей), слідування моді, отримання морального задоволення та ін⁴.

До сучасних прикмет виявів релігійності сучасних православних вірних можна також віднести невисоку релігійну активність, невідвідування церкви і незнання та недотримання обрядів й правил поведінки. Таку особливість можна вивести з того, що ціла низка публікацій присвячена цим проблемам. Зокрема, гостро стоїть питання щодо відвідування церкви, тому зазначається, що “відвідуванні Церкви — необхідність для душі”⁵, позаяк останнім часом серед віруючих все більше поширюються так звані “не практикуючі християни — це ті, що прийняли Таїнство хрещення, але живуть без Бога, за законами гріховного світу”⁶.

Про незнання правил поведінки в церкві можна судити з того, що в православних газетах приділяється увага тому, як треба входити і виходити з церкви, що при цьому потрібно робити, а що — ні, як треба поводитися в храмі, коли приходити, де стояти, коли потрібно стояти, а коли дозволяється сидіти, що потрібно дотримуватись тиші, не розмовляти, не робити зауваження іншим, як потрібно кланятись, хреститись, як ставити свічки⁷, заборони входити в храм з тваринами і птахами, вносити м'ясо. Велика увага у ряді публікацій наділяється також зовнішньому вигляду мирян при відвідуванні храму: питання щодо одягу та користування жінками косметикою і

т. д.⁸ Це коло питань свідчить про те, що велика кількість мирян не знає елементарних правил, яких потрібно дотримуватися в церкві.

З ряду статей можна зробити висновок ще й про таку специфічну рису життя сучасних мирян, як обрядовір'я, тобто вияву релігійності лише в рамках релігійного культ. Як зазначає патріарх РПЦ Кирил, існує помилкове прагнення серед частини віруючих слідувати лише обрядовій стороні православ'я. Багато мирян вважають, що головною справою, релігійним подвигом є виключно зовнішнє виявлення вірності релігійним традиціям і звичаям. Це безперечно, фольклорне Православ'я, він відзначив, що "православ'я — це не фольклор, не музей, це життя".⁹ Часто також спостерігається поширення різноманітних забобонів серед мирян. Зокрема, цьому присвячено публікації в газеті "Православная газета" у рубриці "Благословіть запитання". На запитання читачів відповідає Блаженніший Володимир, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Православної Церкви" та в ряді публікацій газети "Християнська Україна".

Велика увага приділяється також питанням щодо ролі та місця жінки в релігійному житті. Наприклад, зазначається, що жінка починає відігравати дедалі активнішу роль в сучасному православному житті. На думку диякона А. Кураєва, "на наших очах відбувається феміністична революція в Церкві. Жінки набувають право голосу, і поки що, на мій погляд, в цьому процесі плюсів значно більше, ніж мінусів". Фемінізація церковного життя виявляється також у виникненні дуже цікавої церковної літератури, яка належить перу православних письменниць. Все більше жінок сьогодні отримують освіту і захищають дисертації з богослов'я, стають викладачами Закону Божого в школах, різноманітних богословських дисциплін в духовних семінаріях. Негативною стороною сучасного православного фемінізму є часом надмірна наполегливість, консерватизм та жорсткість жінок у питаннях віри¹⁰.

До другої групи віднесемо питання, що стосуються сфери приватного та суспільного життя православних віруючих. Тут ми виділимо такі аспекти життя сучасних мирян, як сімейне життя, професійна діяльність, побут, одяг, косметика, мода, медицина, відпочинок, розваги, культурне життя та ін.

Напевно, найбільше публікацій у кількісному відношенні присвячено питанням сім'ї, з цього можна зробити висновок, що нині це є злободенною темою для Православної Церкви. Звертається увага на такі особливості сімейного життя православних віруючих: трансформація інституту та зникнення сім'ї як домашньої церкви, проблеми сімейних цінностей, вибору партнера, одруження з представниками інших конфесій, розлучення, другий шлюб, громадянський шлюб, зміна ролі чоловіка та жінки в сім'ї, що призводить до руйнування сім'ї як такої. Великої уваги надається також питанням щодо демографічної проблеми,

небажанню народжувати дітей, абортам, проблемам виховання.

Публікації, присвячені питанням трансформації та зникненню інституту сім'ї, активно висвітлюють причини відсутності міцної християнської сім'ї. Головними з них є відсутність міцних моральних засад, надання переваги матеріальному, а не моральному і духовному, егоїстичність — люди стали більш розпеченими, ніж раніше, більш самозакоханими, невміння йти на компроміси, поважати чужу думку, небажання жертвувати чимось заради іншого і т. д.¹¹ Через це збільшується кількість розлучень серед мирян. Часто розлучення аргументують тим, що не зійшлись смаки, найчастіше ж причиною є неготовність до шлюбу, не розуміння його суті.

Назрілою проблемою є також зникнення ідеалу цноти та поширення сексуальної розбещеності серед молоді¹². Цнотливість є важливим моментом для створення міцної сім'ї, нею часто нині нехтують православні віруючі¹³. Це призводить до поширення такого явища, як “пробні шлюби”, які різко засуджуються авторами матеріалів в православній періодиці, називаючи такі шлюби “блудним співжиттям”¹⁴. Варто також зазначити, що створення громадянських шлюбів, як наголошують автори ряду публікацій в православних газетах, зазвичай є даниною моді.

В православних періодичних виданнях приділяється увага ще одній причині руйнування сім'ї як домашньої церкви — шлюб з іновірцями та іноземцями. “Тільки єдина у вірі сім'я може стати “домашньою Церквою”, в якій чоловік і жінка разом з дітьми зростають у духовному вдосконаленні й пізнанні Бога”¹⁵. Тому наголошується, що перевагу у виборі дружини чи чоловіка потрібно надавати вихідцю з того ж стану. Шлюби між представниками одного стану значно міцніші, ніж між представниками різних прошарків суспільства. Причиною розлучень у міжконфесійних та міжетнічних шлюбах стає не лише міжстанова нерівність, але й міжкультурна (етнічна), конфесійна (релігійно-культурна) відмінність. Обираючи супутника життя, потрібно звертати увагу на соціальні, психологічні і духовні закони. Іноземці — представники іншого етносу, релігії, а часто й віку¹⁶.

Болючим питанням сімейного життя для сучасних православних мирян є також зміна ролей чоловіка та дружини в сім'ї. Як зазначає протоієрей Дмитрій (Смірнов) — сім'я повинна бути домашньою Церквою, де чоловік — священик, жінка — диякон (у розумінні помічниця чоловіка), діти — народ Божий¹⁷. Звертається увага й на проблему емансипації в сім'ях — “звільнення сім'ї від чоловіків”¹⁸. Чоловіки і жінки в сім'ї перестають виконувати свої функції, жінки перебирають на себе чоловічі й навпаки, що призводить до трансформації сім'ї і, в кінцевому рахунку, до її руйнації та зникнення сімейних цінностей та традицій як таких. Через це, зазначається, головою в сім'ї

повинен бути чоловік і він повинен працювати, а роль жінки — підкорюватися чоловіку та материнство. Як зазначається в деяких публікаціях, жінка не повинна керувати чоловіком. Прагнення жінки керувати — безумність. “Частина не може бути головою... Жінка є частиною, а не головою, головою є чоловік”. Жінка повинна знати своє місце. Для чого вона створена. Її призначення бути помічницею чоловіка. Якщо чоловік має такі недоліки, як п’янство, жінка повинна простити своєму чоловіку цю слабкість, тому що і сама не без слабкостей. Яким би не був чоловік, але він є головою сім’ї, він — хазяїн¹⁹.

Актуальною є й неготовність жінок до материнства, вони не хочуть присвятити свій час дитині, прагнуть чим швидше повернутись до роботи, шкодячи цим здоров’ю і вихованню дитини, що негативно оцінюється більшістю православних авторів. Пропагується, щоб жінки якомога довше були у відпустці по догляду за дитиною²⁰. Водночас існує також проблема активного батька, тобто батька, який активно бере участь в житті сім’ї²¹.

У зв’язку з цим існують два можливі подальші шляхи розвитку сім’ї: варіант перший, песимістичний, якщо сім’я розвивається за тим же сценарієм, що й зараз, то у результаті класичний інститут сім’ї як такої зникне взагалі. Варіант другий, найрозумніший, реконструювати інститут сім’ї будь-якою ціною і велику роль у цьому повинна відіграти церква.

Що ж стосується висвітлення проблем, пов’язаних з дітьми, які висвітлюються в православній періодиці, то тут варто зазначити, по-перше, небажання мати дітей або якщо і мати, то лише одну, в кращому випадку — дві дитини. Такий висновок можна зробити з великої кількості публікацій присвячених пропагуванню багатодітності як “благословення Божого”²². Велика увага звертається й на виховання, яке має закласти основи релігійності дитини. Наголошується, що виховання дитини повинно починатися ще до народження, адже з народження формується майбутній характер людини. Також зазначається, що в дитині з раннього віку потрібно розвивати релігійні почуття й метою виховання є розкриття образу Божого в дитині²³. Серія статей, присвячених вихованню, була видрукувана в газеті “Летопись Православия”, поміщена ціла серія статей, присвячених вихованню у рубриці “Православна педагогіка”²⁴.

Значна увага у православній періодиці приділяється й питанням стосовно професійної діяльності та розглядаються такі питання, як вибір професії. Зазначається, що обираючи рід занять чи професію, людина повинна керуватись християнськими моральними принципами. Бог дав людям розум і совість, щоб кожного разу визначати міру своєї моральної відповідальності за все, що відбувається в тих товариствах, членами яких людина є. Від людини вимагається не грішити і робити вибір на користь

добра²⁵. Тому православний християнин може займатись будь-якою діяльністю, що не суперечить християнським принципам. Він може займатись і політичною діяльністю, і економічною і ін., але здійснювати він це повинен, користуючись християнськими принципами.

В православній пресі розглядаються також питання, пов'язані з побутовим життям мирян: використання побутової техніки, облаштування будинку, приготування їжі, планування бюджету. Приділяється увага й зовнішньому вигляду, правильному вибору одягу. В великій кількості публікацій критикується дотримання моди православними мирянами, адже часто мода, крім зовнішнього вигляду, що не відповідає християнському благочестю, ще й шкодить здоров'ю²⁶. Також критикується використання жінками косметики та фарбування волосся. Але водночас можна зустріти статті, в яких пропагується "православна мода", щоб миряни не цурались сучасної моди, стилю одягу, хоча й дотримувались у ньому православних традицій.

Щодо висвітлення питань, пов'язаних з вільним часом сучасних православних мирян, то найбільше уваги, як засвідчує аналіз православної періодики, приділяється критиці телебачення, як засобу поширення агресії та розпусти, а тому зазвичай пропагується повна відмова від нього²⁷. Зазначається, що ЗМІ негативно впливають на духовно-моральний стан суспільства. Іншим видам проведення вільного часу приділяється мало уваги, звичайно, наявні статті присвячені тому, як мирянам організувати свій вільний час, але ці поради зазвичай є епізодичними і зустрічаються дуже рідко.

Таким чином, проаналізувавши матеріали православної періодики, можна зробити такі висновки щодо особливостей життя сучасних православних мирян: зміна ролі релігії у житті мирян, яка виявляється у звуженні кола функцій релігії, спостерігається невисока релігійна активність, незнання і недотримання догматів і обрядів, обрядовір'я, зовнішня релігійність, а не внутрішня, руйнація сім'ї як домашньої церкви, часте невиконання релігійних приписів у особистому та суспільному житті.

1 Стародуб А. Православна періодика в Україні: тенденції розвитку / А. Стародуб // Людина і світ. — 2001. — № 4. — С. 30.

2 Тиле К. Основные принципы науки о религии / К. Тиле / Классики мирового религиоведения. Антология. Т. 1 / Сост и общ. ред. А. Н. Красников. — М., 1996. — С. 146.

3 Доповідь Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета на Помісному соборі з нагоди 2000-ліття Різдва Христового (9–10 січня 2001 року) // Філарет (патріарх) Доповіді. Т. 5. — К., 2003. — С. 451.

4 Цветков Владимир, протоиерей. Немощи современных мирян / протоиерей Владимир Цветков // Спасите наши души! — 2007. — № 8 (100). — С. 21.

5 Почему ты не в Церкви? // Исцелись верой. — 2002. — № 8. — С. 5–6.

- 6 Філарет, патріарх. Різдвяне послання 1999/2000 / патріарх Філарет // Філарет (патріарх) Послання. Промови. Т. 3. — К., 2001. — С. 176.
- 7 Алексій II, патріарх. О поведенні в храме / патріарх Алексій II // Исцелись верой. — 2002. — № 1. — С. 2.
- 8 Самые распространённые ошибки в храме // Исцелись верой. — 2002. — № 1. — С. 2.
- 9 Митрополит Кирилл выступил с критикой “фольклорного православия” // Радонеж. — 2007. — № 6 (180). — С. 3.
- 10 Роль женщин в современном Православии // Радонеж. — 2007. — № 3 (177). — С. 11.
- 11 Брак — последний уголок рая на земле // Спасите наши души!. — 2006. — № 7 (67). — С. 48.
- 12 Обухов М., священник. Церковь осуждает пробные браки / священник М.Обухов // Мир (Православная газета для всей семьи). — 2005. — № 13 (63). — С. 10.
- 13 Мельниченко Р., дьякон. Православный погляд на шлюб / дьякон Роман Мельниченко // Християнська Україна. — 2003. — 16–30 листопада. — С. 3.
- 14 Див.: Шугаев И., священник Грехи против семьи / священник И. Шугаев // Начало. — 2006. — № 57–1(4). — С. 34–38, 37; Гришин А., священник. Повторный брак / священник Александр Гришин // Начало. — 2006. — № 57–1(4). — С. 30.
- 15 Благословіть запитання. На запитання читачів відповідає Блаженніший Володимир, Митрополит Київський і всієї України, Предстоятель Української Православної Церкви // Православна газета. — 2004. — № 8 (92) серпень. — С. 7.
- 16 Ермакова Л. Почему распадаются браки с иностранцами / Л. Ермакова // Мир (Православная газета для всей семьи). — 2006. — № 10 (60). — С. 10.
- 17 Смирнов Д., протоиерей. Семья — это служение Богу / протоиерей Дмитрий Смирнов // Спасите наши души. — 2005. — № 5 (73). — С. 52.
- 18 Мадигожин Д. Конец семьи? / Д. Мадигожин // Народная газета. — 2006. — № 22 (127) 1 декабря. — С. 16.
- 19 Какой бы ни был муж, он есть глава в доме // Мир (Православная газета для всей семьи). — 2007. — № 22 (120). — С. 4.
- 20 Курганова М. Нужна ли женщине свобода? / М. Курганова // Начало. — 2007. — № 5 (19–105). — С. 16–17.
- 21 Вапнярская И. Как стать активным отцом / И. Вапнярская // Мир (Православная газета для всей семьи). — 2007. — № 18 (116). — С. 10.
- 22 Див.: Секрет добробуту, або разом — краще // Церковна газета. — 2008. — № 1–2(203–204) січень. — С. 22–23.; Трудная радость многодетности // Народная газета. — 2007. — № 14 (143), 2 августа. — С. 8–9. та ін.
- 23 Карякин В., дьякон. Залог правильного воспитания / дьякон Владислав Карякин // Народная газета. — 2006. — № 20 (125). — С. 15.
- 24 Див.: Владимиров А., свящ. Христианское воспитание / священник Артемий Владимиров // Летопись Православия. — 2004. — №№ 2–12. — 2005 №№ 1–5 та ін.
- 25 Какая работа не позволительна для христианина? // Спасите наши души. — 2004. — № 6 (62). — С. 38.
- 26 Див.: Гоммерштадт В. Модная одежда вредна для здоровья / В. Гоммерштадт // Мир (Православная газета для всей семьи). — 2007. — № 25 (123). — С. 9.;

- Человек, погнавшийся за модой, становится мишенью для кукловодов // Мир (Православная газета для всей семьи). — 2007. — № 25 (123). — С. 9.
- 27 Див.: Нужно ли православным телевидение? // Мир (Православная газета для всей семьи). — 2006. — № 23 (73). — С. 7. Надо поставить заслон растлевающим телепередачам // Мир (Православная газета для всей семьи). — 2008. — № 3 (139). — С. 6. та ін.

SUMMARY

Yulia Nedzelska

CONFESSIOAL PRESS AS A SOURCE OF LEARNING MORE ABOUT THE ORTHODOX BELIEVERS OF MODERN UKRAINE

In the article the periodical Orthodox Church, peculiarities of the life of Orthodox laity in a postmodern society. Current Periodicals Orthodox

**Костянтин Бережко,
Вольфрам Слюпіна**

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ІСТОРІЇ СВІДКІВ ЄГОВИ В УКРАЇНІ

Зроблено спробу проаналізувати історичний розвиток конфесії Свідків Єгови в Україні та довести, що історія окремих конфесій є частиною української релігійної духовності.

Ключові слова: релігія, толерантність, Свідки Єгови, радянська влада, ЗМІ, конфесія, державно-церковні відносини.

Свідки Єгови — одна з найвідоміших релігійних течій в Україні. І, як відзначають науковці, свою популярність вони здобули не стільки кількістю громад (зборів), скільки своєю активністю. У різні роки та в різних місцевостях до них, як і до їхньої діяльності, ставилися по-різному. Одні вітали їх як просвітителів свого часу, бачили в них зразкових громадян, захоплювалися стійкістю і твердістю їхньої віри. А інші вбачали в них “злісних шкідників держави”, людей з “антидержавницькою психікою”, реакційну секту тощо. Внаслідок такого негативного ставлення Свідки Єгови перебували на нелегальному становищі впродовж усієї радянської епохи. Сьогодні вони є відомою та офіційно зареєстрованою громадою. Їхнє право на сповідування своєї релігії захищається законом, як і право об’єктивно нового дослідження їхньої історії.